

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Філологічний факультет

Кафедра української літератури

Д и п л о м н а р о б о т а

спеціаліста

на тему:

«Проблематика і поетика збірки “Зів’яле листя” І.Франка»

«Problematics and poetics of I. Franko’s collection “Withered Leaves”»

Виконала: студентка VI курсу заочної форми навчання
спеціальності 7.02030301 Українська мова та література

Авдєєнко Ірина Володимирівна

Керівник: к.філолог.н., доц. Мостова Л.Б. _____

Рецензент: к.філолог.н., доц. Ткачук О.Є.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 7 від «26» квітня 2016 р.

Захищено на засіданні ЕК № 2

протокол № 9 від «1» серпня 2016 р.

Оцінка добре / С / 80
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

(підпис)

доц. Шупта-В'язовська О.Г.

Голова ЕК

(підпис)

доц. Шупта-В'язовська О.Г.

Одеса - 2016

З М І С Т

1. ВСТУП.....	3
2. РОЗДІЛ І. Жанрова природа, генезис, концепція збірки «Зів'яле листя».....	6
3. РОЗДІЛ ІІ. Поняття автора й авторської свідомості в контексті термінологічних проблем сучасного літературознавства.....	19
4. РОЗДІЛ ІІІ. Діалектика душі автора в збірці «Зів'яле листя».....	28
5. ВИСНОВКИ.....	49
6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

Вступ

Франкознавство нинішнього часу переосмислює й інтерпретує художню спадщину І.Франка. Великий український письменник Іван Франко своїми творами вніс визначний вклад у скарбницю української національної і світової культури. Це була «людина з різноманітними і глибокими знаннями, обдарована рідкісним талантом художнього слова. Він залишив нам багатющу спадщину як вчений, критик, публіцист, поет, прозаїк, драматург» [17, 144].

Актуальність дослідження. Витримавши іспит часу, художні твори набувають здатності до реінкартації в параметрах усе нової й нової їх рецепції з боку читача й дослідника. Написані на перехресті сторіч, не перестають нас хвилювати Франкові шедеври й нині, тим більше, що втілений у них дух часу перегукується з духом нашого сьогодення, коли будується незалежна Україна – той ідеал Івана Франка, який був для нього «поза межами можливого», хоча існував на рівні передбачення й віри. Постає необхідність усебічного дослідження творів цього універсального письменника на тлі епохи XIX – початку XX ст. – періоду інтенсивного накопичення і перетинання багатьох естетичних моделей і систем, ще помежно не осмисленого.

Сучасна епоха характеризується складністю взаємодії численних буттєвих і ціннісних концепцій, докорінними змінами в розстановці соціально-ідеологічних акцентів у розвитку світової цивілізації. Драматична історія української нації вступила в особливо важливий період, який, зрозуміло, потребує діалектичного осмислення минулого і сучасного. Багатолітня радянсько-політична ідеологія створила безліч праць, творів про Івана Франка. Дослідники брали до уваги переважно ранні публіцистичні писання, твори Франка, а замовчувалося або фальсифікувалося все, що було написано Франком у зрілому віці, тоді, коли його суспільно-політичні переконання, ідеалістичні постулати, світогляд були цілком сформованими і сталими.

«Чи не найсуттєвішою ідеєю Франка є його спроба довести самовизначальний характер української нації, яка, чи то під оглядом, «жолудових» ідей, тобто соціально-економічного характеру, чи то з погляду у національних «ідеалістів» неодмінно прагнутиме самовизначатиметься» [64, 56].

Поетична творчість Івана Франка вражає як обширом та глибиною зображення життя й душі народу, так ще і своєю художньою досконалістю та ідейністю. Ми повинні оцінювати творчість Франка зі становища історичної епохи, до якої він належав, і його індивідуального власного. У діяльності його помічаємо дві функції: функцію суспільного діяча і функцію поета, це дві вихідні точки оцінки всієї праці митця.

Весь творчий доробок Франка – певна форма служіння громаді. Цей основний принцип своєї праці виловив якнайдосконаліше сам Іван Франко на свій 25-літній ювілей в 1898 році, коли сказав: «Двадцять п'ять літ я був тим пекарем, що пече хліб для щоденного вжитку. Я завжди стояв на тім... я дбав поперед усе про теперішніх, сучасних людей» [49, 157].

Історія української літератури кінця XIX – поч. XX ст., являє розмаїту художню картину, в якій поєднується високо трагічне, знижене, гуманне і людоненависницьке, духовні злети і пристосування до жорстоких реалій повсякдення. Українська література цього періоду прагне зберегти живу українську душу. Незважаючи на поважний ряд студій, присвячених розглядові поетичної спадщини Франка, в ній завжди залишаються ті невичерпні художньо-естетичні ресурси, які намагатиметься досягнути й дослідити ще не одне покоління дослідників.

Мета дипломної роботи полягає в аналізі збірки «Зів'яле листя» І.Франка. «Зів'яле листя» – є «ліричною драмою», де автор дає відображення кохання на різних ступенях його розвитку, а також рефлексію, яку викликає це кохання.

Осягнення мети передбачає виконання наступних **завдань**:

– розгляд генези та естетичної природи ліричних творів збірки;

- аналіз жанрової специфіки поезики збірки «Зів'яле листя» Франка;
- з'ясування категорії автора в літературознавстві;
- розкриття діалектики душі автора у збірці.

Об'єкт дослідження – ліричні вірші І.Франка.

Предмет дослідження – поезика лірики І. Франка, її еволюція.

Частина вчених – франкознавців (Г.Грабович, П.Ляшкевич, Т.Гундорова) намагається сьогодні довести дуалістичну основу світобачення Каменяра йдеться про усвідомлення певної роздвоєності в його поезії, антитезовості, заперечення окремих тем, мотивів. Промовистою в цьому плані є праця Т.Гундорової «Франко – не Каменяр». Дослідниця (як вона пояснює свій намір) робить спробу «деканонізувати Франка – Каменяра», зруйнувати сформований іще за Франкового життя образ суспільно-культурного діяча. Як слушно зауважив Р.Горек – «невже поет» і громадянин лише взаємозаперечують і в жодному разі не взаємодоповнюють одне одного [32, 78].

Теоретико-методичною основою роботи є дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців по даній проблемі. У роботі застосовуються порівняльно-історичний, типологічний **методи** дослідження, що в сукупності дозволило системно вивчати одну з найцікавіших проблем сучасного літературознавства.

Матеріали дипломного дослідження знадобляться під час самоосвіти студентів філологічних факультетів та під час факультативних занять у школах.

Структурно робота поділяється на вступ, основну частину, висновки та список використаної літератури.

ВИСНОВКИ

Збірка «Зів'яле листя» є зразком інтимної лірики. Тема «Зів'ялого листя» – кохання до жінки, яка не захотіла відповісти взаємністю, постійне наростання цього почуття, спочатку гострого болю, але такого, як свіжа, щойно заподіяна рана, а потім – все більш широке почуття, яке переростає в недугу, стан байдужості до всього, стан, од якого крок до самогубства.

В центрі уваги поета – аналіз любовної пристрасті, яка, не знайшовши собі гармонійного, природного виходу, знаходить собі єдино можливий, насильницький вихід – припинить своє існування.

Герой драми, не здатний на вольове зусилля, кінчає самогубством, Франко перемагає тяжкий стан залізною волею до життя і йде знов до боротьби.

На першому плані «Зів'ялого листя» постає психологічна проблема діалектики людської душі, трагедії почуттів. Ця проблема розкривається за допомогою прийомів реалістичних та взятих з нової естетики.

Мотиви переживань ліричного героя «Зів'ялого листя» нескінченно розмаїті: щастя – сон, ілюзія; любов – також сон, химерна мрія; життя – страждання, біль, тривога; смерть – єдина реальність та єдиний вихід з усіх життєвих проблем, звільнення від страждань. Як бачимо, опозиція «любов – смерть» – центральна філософсько-етична проблема «Зів'ялого листя». На перший план виноситься принцип зведення протилежних явищ і мотивів: буденщини й ідеалізації, небесного, пречистого й вульгарного.

Найголовніша проблема діалектика людської душі розгортається за трьома діями.

Три жмутки і три етапи зміни почуттів героя становлять зв'язок між планом розвитку почуттів і композицією. Цей зв'язок підкреслює потребу аналізу художнього тексту на рівні діалектики почуттів і художньо-образного відтворення її за циклами.

У I – му жмутку показано любов, споневірену погордою коханої, уявлювану в триєдиному образі – земна красуня («Не надійся нічого»),

пречистий образ («Я не надіюсь»), блудниця («Привид»). Загострюючи увагу на надмірних стражданнях нещасливого закоханого чоловіка, Франко ускладнює жанрову форму поезії. Наповнює її медитаціями, філософськими варіаціями інтимного переживання.

У II – му жмутку – культ обоження жінки, відтворений шляхом трансформації фольклорних мотивів, сюжетів, народнопоетичних образів – символів калини, дуба, голубки, світла, очей, сонця, грому, зерня. Ці символи переосмислюються у плані традиційної символіки, підкорюються психологічному аналізу, розкриттю душевного стану героя. Образи фольклорного походження засвідчують риси саме українського світовідчуття героя – ліричність, вразливість, романтичність.

III жмуток – чорні барви, повне зневірення ліричного героя, прощальні медитації (перед самогубством) вводяться елементи плачу, голосіння, прокльону («Я хтів життю кінець зробить...»), «Матінко моя рідненька», «І ти прощай! Твого ім'я...». Переживання героя поглиблюються у філософських медитаціях про вічність і блаженство («Поклін, тобі Буддо», «Душа безсмертна! Жить вічно їй»), «Самовбійство – се трусість»).

«Сучасна критика ліричну драму Франка «Зів'яле листя» вважає шедевром поетичної майстерності. І справді, якої треба було сили творчого напруження, щоб з поодиноких поезії, писаних протягом десяти років, постав пройнятий єдиною емоцією ліричний сплав душевних переживань людини» [50, 79].

Глибокий ліризм, суб'єктивність мотивів та драматизм, що переходить у трагізм в останній частині «драми», – все це спричинило помилку в визначенні її ідейного змісту, а пізніше дослідники вважали, що збірка «Зів'яле листя» є зразком декаденської поезії в українській літературі, ототожнюючи ліричного героя з автором.

Я.Ярема зазначив: «Ототожнення «суб'єктивних переживань героя «Зів'ялого листя» з переживаннями самого Франка походить від нерозуміння характеру лірики великого поета [100, 147].

Збірка «Зів'яле листя» сприймалася і сприймається, як чудові пісні про кохання, про страждання людської душі, передані з такою силою і з таким багатством нюансів, що ці твори давно вже по праву віднесені до шедеврів світової поезії» [54, 533].

Інтимна лірика поезії – це не лише фіксування у високо-поетичній формі особистих почуттів, думок, вражень та переживань автора, але й продукт художнього узагальнення. Франко створює особливий вид інтимної лірики, багатопланової. І не останнє місце в цій збірці посідає діалектика душі автора, оскільки вона простежується у кожному вірші. Як слушно зауважив Є.Прісовський: «у ті моменти поетового життя, які породжують вірш, автор спроможний на такі вияви почуття, думки, котрі стають надбанням кожного, переростаючи межі конкретного життєвого випадку» [70, 18].

Список використаних джерел

1. Booth W. The Rhetoric of Fiction. - Chicago: University of Chicago Press, 1961.
2. Eco U. Lector in fabula. Wspotdziatanie w interpretacji tekstow narracyjnych. - Warszawa: Paristwowy Instytut Wydawniczy, 1994. - 359 s.
3. Антологія світової думки, літературно-критичної думки ХХ ст. - Львів, 1996. - 831с.
4. Баган О. Іван Франко і теперішнє становище нації / О.Баган. - Дрогобич, 1991. - 88 с.
5. Барт Р. Смерть автора. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Р.Барт. - М.: Прогресс, 1989. - С. 384 - 391.
6. Басе І., Білецький О., Кисельов О. Іван Франко. Життя і творчість / І.Басе, О.Білецький, О.Кисельов - К, 1956. - 357 с.
7. Басе І., Каспрук А. Іван Франко: життєвий і творчий шлях / І.Басе, А.Каспрук - К, 1983 - 454с.
8. Бахтин М. Эстетика словесного творчества / М.Бахтин - М.: Искусство, 1979. - 424 с.
9. Бахтин М.М. К философии поступка / М.М.Бахтин // Философия и социология науки и техники.-М., 1986 - 146 с.
10. Бахтін М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. / [за ред. М. Зубрицької] - Львів: Літопис, 2002. - С. 416 - 422.
11. Бернадська Н., Задорожня С. Чому передмовою до збірки «Зів'яле листя» Франко зазначає, що основою для віршів послужив щоденник? / Н.Бернадська, С.Задорожня // Українська література. - К.: 1995 - 150 с.

12. Бернштейн М. Франко і Шевченко / М. Бернштейн – К.:1984 – 308 с.
13. Библийская энциклопедия: Иллюстрированная, полная, популярная. – М.:1891, кн. 2 – 408с.
14. Білецький О. Зібрання праць у п'яти томах / О.Білецький. – К.: 1965. – т. 2. – 420 с.
15. Білоус О. Світогляд Івана Франка / О. Білоус. – Львів.: 1958. – 52 с.
16. Бовсунівська Т. Феноментальна проекція збірки Івана Франка / Т.Бовсунівська – «Зів'яле листя» // Дивослово – 1999 – №5. – С.2 – 7.
17. Бойко О. Поезія боротьби / О.Бойко. – К.: 1958.– 179 с.
18. Бонецкая Н .К. «Образ автора» как эстетическая категория / Н.К.Бонецкая // Контекст. Лит.-крит. исследования. – М.: Наука, 1986. – | С.241 – 269.
19. Бройтман С.Н. Лирический субъект / С.Н.Бройтман //Введение в литературоведение. – М.: 2000. С. 133 – 140.
20. Будний В. Хто говорить у літературному творі? / В.Будний //Українське літературознавство. – 2003. – Вип. 66. – С.117 – 127.
21. Виноградов В.В. О теории художественной речи / В.В.Виноградов. – М.: Высшая школа, 1971. – 240 с.
22. Виноградов В.В. О языке художественной прозы / В.В.Виноградов. – М.: Наука, 1980. – 360 с.
23. Возняк М. З життя і творчості Івана Франка / М. Возняк. – К. : 1955 – 302 с.
24. Возняк М. Титан праці / М. Возняк. – Львів.:1946 – 93 с.
25. Воропай Т.В. В поисках себя. Идентичность и дискурс / Т.В.Воропай. – Харьков: ХГПУ, 1999. – 418 с.
26. В'язовський Г. Вивчення майстерності Івана Франка / Г.В'язовський – Одеса.:1956 – С.35 – 41.
27. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури / О.Галич,В.Назарець,

Є.Васильєв – К.: Либідь, 2001. – 488 с.

28. Гинзбург Л.Я. О лирике / Л.Я.Гинзбург. – Л.:1974, изд. 2 – е., допол. – 406с.
29. Гинзбург Л.Я. О старом и новом / Л.Я.Гинзбург. .– Л.: 1982 – 424 с.
30. Голомб Л.Г. Особа і суспільство в українській ліриці кінця ХІХ – початку ХХ століття / Л.Г.Голомб. – Львів: Вид-че об'єднання «Вища школа». – 1988. – 148 с.
31. Горбоніс Л., Вертій О. Народні джерела творчості Івана Франка / Л.Горбоніс, О.Вертій //Дивослово. – 2000. – №3 – С. 55 – 56.
32. Горок Р. Тричі мені являлась любов / Р.Горок. – К.:1983 – 150 с.
33. Гундорова Т. Франко – не каменярь / Т.Гундорова. – Мельборн.: 1996 – 151 с.
34. Давидова-Біла Г.В. Образ автора в ліриці І.Я. Франка: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 /ЛНУ ім. І. Франка. - Львів, 1999.- 20 с.
35. Давидова-Біла Г.В. Ядерні й периферійні композиційно-мовленнєві типи «Автора» в «Ізмарагді» Івана Франка / Г.В.Давидова-Біла.//Питання літературознавства. – 1998 – Вип.5 (62) – С.50 – 56.
36. Дей І. Іван Франко / І.Дей. – К.:1981 – 353 с.
37. Денисюк І. Невичерпність атома / І.Денесюк – Л.:2001 – вип. 2 –210с.
38. Денисюк І. Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя» / І.Денисюк //Записки наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка. – Л.:1990 – 500 с.
39. Дорошенко І. Естетика праці в поетичній творчості Івана Франка / І.Дорошенко. – Львів.: 1956 – 56 с.
40. Дуб К. Автобіографічний синерген / К. Дуб // Слово і час. – 2001. – №4. – С. 15 – 20.
41. Еко У. Поміж автором і текстом //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. / [за ред. М. Зубрицької]. – Львів: Літопис, 2002. – С. 564 – 578.

42. Євшан М. Критика Літературознавство. Естетика/ М.Євшан.— К.:1998 — 557с.
43. Женетт Ж. Повествовательный дискурс // Ж.Женетт. — Фигуры: В 2т. — М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1998. — Т.2. — С. 59 — 280.
44. Зинченко В.Г. Автор — субъект сознания в системе «литература» В.Г.Зинченко // Проблема автора в художественной литературе: Тезисы докладов. — Ижевск: Удмуртский гос. ун-т, 1990. — С. 9 — 17.
45. Ільницький М. Фаустовські мотиви в творчості Івана Франка М.Ільницький // Літературознавство.—2000 — кн.1 — С.539 — 545.
46. Ільчук Ю. Теорія автора і структурно-суб'єктний аналіз тексту / Ю.Ільчук // Наукові записки НаУКМА. — Т.4. — Філологія. — К.: КМ Academia, 1998. — С.12 — 17.
47. Кіріченко Л. Франкова концепція / Л.Кіріченко. — К.: 1991 — 286 с.
48. Клим'юк Ю. Гріх і покаєння в ліриці Івана Франка / Ю.Клим'юк //Науковий вісник Чернівецького університету, Слов'янська філологія.—2001; вип.107 — С.24 — 29.
49. Клим'юк Ю. Фольклорні жанри лірики Івана Франка Ю.Клим'юк.— Івано-Франківськ.: 2002 — С. 143 — 161.
50. Книш І, Іван Франко та рівноправність жінки / І.Книш.— Вінніпег.: 1956 — 156 с.
51. Кобилецький Ю. Іван Франко. Літературна діяльність та поетична творчість Ю.Кобилецький. — К.:1951 — 199 с.
52. Коваль А. П., Конторчук Г. К. Композиційна роль образу автора у публіцистиці / А.П.Коваль, Г.К.Конторчук // Особливості мови і стилю засобів масової інформації. — К.: Вища школа, 1983. — С. 36 — 50.
53. Колесник П. Син народу / П.Колесник. — К.:1957 — 265 с.
54. Корнійчук В. «Зів'яле листя» Івана Франка і "Mytosc" Я.Каспровича (спроба типології) / В.Корнійчук // Літературознавство. — 2000, кн.1 — С.530 — 536.

55. Криса Б. Іван Франко і Українська християнська традиція / Б.Криса.—Івано-Франківськ. :2002. – С116 – 123.
56. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту / В.А.Кухаренко. – Учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. – М.: Просвещение, 1988. – 192 с.
57. Легкий М. Форми художнього викладу в малій прозі Івана Франка / М.Легкий. – Львів: Львівське відділення Ін-ту л-ри ім.Т. Шевченка НАН
58. Лисенко Є.С. Тема еміграції у творчості Івана Франка та інших прогресивних українських письменників / Є.С.Лисенко // Українське літературознавство. – 1969, вип.7 – С.42 – 47.
59. Літературний словник-довідник. – К.:1997 – 309 с.
60. Луців Л. Іван Франко-борець за національну і соціальну справедливість / Л.Луців. – Нью-Йорк.:1967 – 654 с.
61. Макаров А. Світ образу / А.Макаров. – К.: 1977 – 120 с.
62. Манн Ю.В. Автор и повествование / Ю.В.Манн // Известия АН СССР. – Серия лит-ры и языка. - 1991. – №1. – Т. 50. – С. 3–19.
63. Мороз О. До генези й джерел «Мого Ізмарагду» Івана Франка / О.Мороз. – Львів:1948. – зб.1. – С.125 – 152.
64. Мороз О. Іван Франко – збирач життєвої мудрості / О.Мороз. // Радянський Львів.:1946, №4. – С.54 – 60.
65. Недзвідський А.В. Образ позитивного героя в поезії Івана Франка / А.В.Недзвідський. – К.:1959 – С.3 – 16
66. Павличко Д. «Зів'яле листя» Івана Франка / Д.Павличко / //Жовтень – 1986, №1 – С.106 – 114.
67. Парцей М. Л. Авторський фактор у публіцистиці / М.Л.Парцей. – Львів: Світ, 1990. – 200 с.
68. Попадинець І. Автологічне слово у циклі «Поклони» [Збірка Івана Франка «Мій Ізмарагд»] / І.Попадинець // Науковий вісник Чернівецького

- університету. Слов'янська філологія. – 2001, вип. 108 – С.19 – 25.
69. Потебня А.А. Из записок по теории словесности / А.А.Потебня.– Х.:1905 – 536 с.
 70. Прісовський Є.М. Лірика душі, доби героїка / Є.М.Прісовський. – К. – Рад.письменник. – 1983. – 63 с.
 71. Прісовський Є.М.Творча індивідуальність поета / Є.М.Прісовський. – Одеса.:2003 – 104 с.
 72. Прісовський СМ. Творча індивідуальність поета й літературний процес / Є.М.Прісовський. – Одеса.:1997 – 20 с.
 73. Прозоров В. В. Автор // Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины: Учеб. пособие / Л. В. Чернец, В.Е.Хализев, С.Н.Бройтман и др. / Под. ред. Л. В. Чернец. - М.: Высш. шк.: Академия, 1999. – 556 с.
 74. Пустова Ф.Д. Іван Франко про специфіку лірики // Українське літературознавство / Ф.Д.Пустова. – 1968, вип.4. – С. 136 – 142.
 75. Пустова Ф.Д. Іван Франко. Історик Української літератури Ф.Д.Пустова. – К.:1989 – 144 с.
 76. Руда П. Іван Франко-дослідник слов'янської культури / П.Руда. – К.:1974 – 401 с.
 77. Сеник Л.Т. Філософські мотиви «Зів'ялого листя» Івана Франка / Л.Т.Сеник // Українське літературознавство. – 1988, вип. 50 – С. 18 – 24.
 78. Словник літературознавчих термінів. – К.: 1971. – 420 с.
 79. Слоньовська О. Від «Зів'ялого листя» до «Похорону» (Містика в далеко не містичних творах Івана Франка) / О.Слоньовська. – Івано-Франківськ.: 2002 – С.179 – 203.
 80. Смілянська В.Л. «Святим огненним словом...». Тарас Шевченко: поетика / В.Л.Смілянська – К.: Дніпро, 1990. – 290 с.

81. Теорія літератури. – К.:2001 – 487 с.
82. Ткачук О. Художньо-естетична система творчості Івана Франка / О.Ткачук. – Одеса.: 1999 – 39 с.
83. Філософсько-енцеклопедичний словник.-М.:1983 – 836 с.
84. Франко З.Т. Мова інтимної лірики Івана Франка / З.Т.Франко // Мовознавство. – 1985, №5 – С.30 – 36.
85. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976, т. 1. – 408 с.
86. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976, т.2. – 408 с.
87. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976, т.3. – 408 с.
88. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976,т. 11. – 408 с.
89. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976,т. 16. – 408 с.
90. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976, т. 17. – 408 с.
91. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976, т. 18.– 408 с.
92. Франко І.Я. Зібрання творів у 50-т.2 / І.Я.Франко – К. – 1976. – т.480 – 767 с.
93. Фуко М. Що таке автор? //Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. - Львів: Літопис, 2002. – С. 598–613.
94. Хайдеггер М. Исток художественного творения // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв. Трактаты, статьи, эссе М.Хайдеггер / [под ред. Г.К. Косикова]. – М.: Изд-во Московс. ун-та, 1987. – С. 264 – 312.
95. Чамата Н. Ліричний цикл у поезії Івана Франка / Н.Чамата. – К.:1990. – 520 с.
96. Шаховський С.Майстерність Івана Франка / С.Шаховський. – К.:1983- – 62 с.
97. Шлегель Ф.Эстетика. Философия. Критика / Ф. Шлегель. – М.: 1983,т.2 –62с.
98. Шляхова Н.М. Життя порізнені листочки / Н.Шляхова. – Одеса.:2003 – 231 с.
99. Шмид В. Нарратология / В.Шмит. – М.: Языки славянской культуры, 2003. – 312 с.

100. Ярема Я. До проблеми ідейного змісту ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя» / Я.Ярема. – К.: 1948. – 123 с.

